

Stylos

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΛΜΠΑΡΗ CHRISTINA CALBARI

Μάτια ορθάνοιχτα, βλέμμα ερωτηματικό

Η έκπληξη μπρος στο έργο της Χριστίνας Κάλμπαρη ήταν έντονη από την πρώτη φορά που είδα τη δουλειά της. Δεν ήταν τόσο η θεματική όσο ο τρόπος που την προσεγγίζει που με εντυπωσίασε. Το θέμα –έτσι όπως το κατονόμαζε η ίδια ως αναφορά στην κακοποίηση των παιδιών– αποτελεί μια ουσιαστική προβληματική της εποχής μας. Όμως, αν τα έργα της πράγματι περιορίζονταν στη θεματική κι αν μια ορθολογική στάση τα οργάνωνε μέσα από πληροφορίες, αναλύσεις και θέσεις, η αίσθηση της εικονογράφησης θα ήταν τόσο έντονη που προσωπικά

τουλάχιστον, νομίζω ότι θα δημιουργούσε ένα αίσθημα ξένο προς όποια μορφή αλήθειας. Εξακολουθώ να πιστεύω γενικότερα πως η εικονογραφική διάσταση της ζωγραφικής είναι η πιο αδύναμη πλευρά της έκφρασης κι η πιο αποξενωμένη προσέγγιση της ουσίας της τέχνης. Στο έργο της Κάλμπαρη όμως, τίποτα τέτοιο δεν συμβαίνει. Έχουν περάσει πια μερικά χρόνια όπου εξακολουθεί να γυρίζει γύρω από τον ίδιο τόπο και τον ίδιο προβληματισμό. Προκαλεί συστηματικά την ίδια ευαισθησία και την ίδια ένταση της αγωνίας μπρος σε κάτι που είναι ίσως ένα παιδί, ίσως γυναίκα, προφανώς άνθρωπος. Κι όμως, πρώτα απ’όλα, καταλήγει να είναι η αντίληψη μιας υπόκωφης έκφρασης του πόνου και του φόβου

που διαπερνά το χρόνο και το χώρο σαν ανατριχίλα, σαν ταραχή. Αυτό που ταραίζει το θεατή είναι κυρίως η έλλειψη εικονογραφίας μπρος σ’έναν κόσμο όπου η βία, ο φόβος, η επιβολή πάνω στον άλλον, η αυθαιρεσία κι η απειλή, συντηρούν τη συνέχεια από ενεργούς φαντασιακούς συνειρμούς όπου παραπαίουν η υπέρβαση εξουσίας και ο θάνατος. Ο κόσμος, έτσι όπως εκτείνεται μέσα στο έργο της, παίρνει χίλιες μορφές όπου ξυπνούν όλων των ειδών μνήμες από πράγματα που η καλλιτέχνης ή ο θεατής έχουν προσλάβει μάλλον σαν εικόνες παρά βιώσει προσωπικά. Τα σχέδια και γενικότερα το εικαστικό της έργο, ανοίγουν την πόρτα σ’ένα απρόσμενο μέρος απ’όπου μοιάζει να ξεχύνονται στο έκπληκτο βλέμμα του θεατή σαν από ένα σύγχρονο κουτί της Πανδώρας, όλες οι απειλές. Παρόλα αυτά, η νοσταλγία συχνά συνειρμίζει τη γραφή της Κάλμπαρη λες και το κουτί αυτό έρχεται από κάποιο οικείο παρελθόν του καθενός. Έτσι η αίσθηση αυτή εντείνει περισσότερο ένα σύμπλεγμα όπου η οικειότητα και το ανοίκειο εμφανίζονται ως ανταλλάξιμα βιώματα μέσα από τις μνήμες και τις εμπειρίες του θεατή. Το έργο της έρχεται μ’αυτό τον τρόπο, να υπογραμμίζει τη διαχρονικότητα της απειλής και την επίφαση τρυφερότητας μέσα από την οποία η βία κι η επιβολή της καταχρώνται την παιδική υπόσταση, συντηρούν το φόβο και την αίσθηση ενοχής, καταπιέζουν, εκβιάζουν και βιάζουν τα ορθάνοιχτα αυτά μάτια που όλο έκπληξη δεν καταλαβαίνουν τι τους συμβαίνει. Δεν καταλαβαίνουν, παρόλο πως φαίνεται σαφώς

να αντιλαμβάνονται ότι βιώνουν αυτό που τους συμβαίνει χωρίς να μπορούν να εννοήσουν πως είναι δυνατό να εμπαιζονται και να παραπλανώνται σε τέτοιο βαθμό. Η αποκάλυπτη επιβολή του ψέματος αφυπνίζει την αίσθηση της αλήθειας, η οποία όσο έντονη και συγκλονιστική κι αν είναι, παραμένει ως εκκρεμής και μετέωρη έκφραση του ανήμπορου βλέμματος, των ορθάνοιχτων κι απόμακρων ματιών που μας κοιτούν σα να μας παίρνουν όμηρους περιμένοντας μ’ελπίδα να σπάσουμε τον κλοιό της αδιαφορίας, να πάψουμε να είμαστε παθητικοί συνεργοί της βίας. Μας προκαλούν να θυμηθούμε το ίδιο αυτό βλέμμα σα να ήταν ίσως κάποτε δικό μας, προσωπικό, του καθενός μας, ευνουχισμένο βίωμα κι αλλοτριωμένη μνήμη. Σ’ αυτό ακριβώς το σημείο το βλέμμα ετούτο στο έργο της Κάλμπαρη, πέρα από κάθε άμεση αναφορά σε μια ψυχολογία ή σε μια στιγμή του εαυτού μας, ολοκληρώνεται ως έργο τέχνης, ως έργο εικαστικό κι έργο ζωγραφικής, (είτε είναι σχέδιο, πίνακας, τοιχογραφία, φωτογραφία, βίντεο). Γιατί δεν αφορά την άμεση αφήγηση αλλά την έμμεση μνήμη, η αναβίωσή της οποίας είναι αυτό που λέμε “εικόνα” και παράλληλα, αυτό που καμία εικόνα δεν φτάνει να αναπαραστήσει ως όλον παρά μόνον ως μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας κοινοτοπίας και δέους, περιγραφής και γρίφου, ανάλογου κι ασύλληπτου, τεχνάσματος και κραυγής, ψευδαίσθησης και αλήθειας. Στο σημείο αυτό το έργο της γίνεται έργο σύγχρονο, γιατί ούτε η θρησκευτική εικόνα, ούτε η διαφημιστική προβολή, ούτε η εικονογράφηση παιδικών

βιβλίων, ούτε η κινηματογραφική φαντασμαγορία δεν φτάνουν ν’αγγίξουν την πολλαπλότητα και τη συνθετότητα της σχέσης που φέρει το μηδέν και το άπειρο πέρα από το όριο που ξεχωρίζει τη θεωρία κα την πράξη, την αίγλη και τη χρήση, την αύρα και τη χειραγώγηση. Σ’ αυτό το σημείο το έργο της Κάλμπαρη έρχεται ως καθαρή ζωγραφική να θέσει τον εαυτό του εκτός εικονογραφικής διαδικασίας, ως ερώτημα και ως υπόνοια γεγονότος. Γιατί δεν είναι ούτε δίδαγμα ούτε τέχνασμα, ούτε υποκρισία ούτε σχολιασμός, σημαίνον και συμβάν που δεν μπορείς να τα εντάξεις σ’έναν εικονογραφικό κώδικα ή μια συνέχεια της εξουσίας της. Σ’ αυτό το σημείο, ένα τόσο νέο κορίτσι έρχεται να θέσει εξ αρχής το θέμα της κακοποίησης της εικόνας του κόσμου, της αποκάλυψης της άλλης όψης και την καταστροφή κάθε αίγλης ή αύρας. Έρχεται να θέσει εκ νέου τη σχέση εαυτού και άλλου, οικείου κα ανοίκειου, αλήθειας και ψέματος, γραφής και πρόσληψης. Με την πρόφαση της αφέλειας, η Κάλμπαρη θέτει τα ερωτήματα μιας “δυσφορίας μέσα στον πολιτισμό”, ακολουθώντας τη μέθοδο μιας ανασκαφής της ιστορίας της εικόνας που παραπαίει μεταξύ της ιστορίας της

τέχνης και του εκχυδαϊσμού της αναπαράστασης, έτσι όπως βιώνει κανείς από παιδί κι από το σπίτι του, το κοινωνικό περιβάλλον και τον κλοιό της κατανάλωσης ψευδαισθήσεων που το συντηρεί, την τηλεόραση και το παράθυρο, τα μουσεία και τα βιβλία, τους μαυροπίνακες και τους καθρέφτες, τα παραμύθια και τα τραγούδια. Δεν θέλω να παινέσω παραπάνω απ’ότι αρμόζει μια νέα καλλιτέχνίδα που έχει ακόμα πολλά χρόνια για να μετρήσει το βάθος και την έκταση της ανησυχίας που την συνεπαίρνει και που μας μεταδίδει ήδη με τόση ένταση της σύλληψης και δύναμη της γραφής. Θέλω απλά να την ευχαριστήσω γιατί σεμνά κι αποφασιστικά ανανεώνει το στοίχημα της Μέλανι Κλάιν, της Βιρτζίνια Γουλφ, της Μαρίζα Μερτε, της Λουίζ Μπουρζουά, ορθώνοντας μέσα στη μιζέρια και τη φρίκη, μια γενναιόδωρη παρουσία της ελπίδας και της διαίσθησης που συγκλονίζουν το θεατή με την τόλμη της αυτοανάλυσης που καθαιρεί κάθε εξωτερική επιβολή του άλλου γιατί τον αποκαλύπτει μέσα μας.

Ντένης Ζαχαρόπουλος

Eyes wide open, inquiring gaze

I have been deeply amazed by Christina Calbari’s work ever since I first saw it. It is the manner she approaches her themes rather than the themes themselves that impresses me. Her themes – which she specified as a reference to child abuse – constitute a substantial problematique of our times. Yet, if her works were confined to her themes and were rationally structured through information, analyses and theses, the sense of iconography would be so profound it would presumably create a sense of alienation from any form of truth. I’m still confident that the iconographic dimension of painting is the weakest aspect of expression and the most alienated approach to the essence of art. However, none of these applies to Calbari’s work. For some years now, she keeps revolving around the same issues and meditations. She systematically generates the same kind of sensibility and agonizing intensity by presenting us with something that may be a child or a woman, obviously a human being. Yet, above everything else,

this “something” is also the resonance of a deep expression of pain and fear that penetrates time and space, similar to a shudder or shakeup. What agitates the spectator is mostly the lack of any iconography in a world where violence, fear, enforcement on fellow humans, arbitrariness and intimidation, maintain a sequence of active overtones of fantasy where death and the transgression of power falter. Her work reveals a world that assumes thousands of forms; a world that awakens all kinds of memories from elements that the artist or spectator has incorporated as images rather than as personal experiences. Her drawings – her visual work in general – allow us to enter an unforeseen territory. It is from this territory that intimidation seemingly surges out towards the astonished viewer, akin to a modern Pandora’s Box. Nevertheless, there is a sense of nostalgia that often dominates Calbari’s style, as if this Pandora’s Box hails from a familiar past each of us possesses. Thus, this nostalgia intensifies a complex where the familiar and the unfamiliar come out as interchangeable entities through the spectators’ own memories and experiences. It is in this manner that

her work emphasizes the timelessness of intimidation and veneer of tenderness through which violence and imposition abuse the childish existence; preserve the fear and sense of guilt; extort and rape the wide open eyes that are too surprised to comprehend the situation. They may not comprehend it, but they certainly appear to fully experience what is happening to them, unable to realize the extent at which they are sneered and deceived. The conspicuous enforcement of lie awakens the sense of truth. Bold and shocking as this truth may be, it is retained as a dangling, unsettled expression of a helpless gaze. It is an expression of the wide open, distant eyes that stare at as if taking us hostages, with the hope we will break through the grip of apathy and stop being passive associates of violence. They challenge us to recount that particular gaze as if it once belonged to each one of us, similar to a fragmented experience, an alienated memory. It is precisely at this point Calbari's work – beyond any direct reference to a psychological condition, an

instant of our self – is consummated as a work of art, a visual work, a work of painting (be it a sketch, a picture, a mural, a photograph, a video). This consummation follows from the fact Calbari's work isn't concerned with direct narration. It is concerned with indirect memory, whose reconstruction is both what we call "image" and what no image can re-enact as a whole and can only re-enact as part of a wider process of triviality and awe; description and enigma; analogous and inconceivable; stratagem and vociferation; illusion and truth. It is at this point that her work is proven to be modern, due to the fact neither the religious icon nor advertising campaign, neither the illustration of children's books nor the phantasmagoria of cinema are able to reach the manifoldness and complexity that pushes zero and infinity beyond the boundary that demarcates theory from action, glamour from usage, aura from guidance. It is at this point that Calbari's work rises as a pure expression of painting, constructs itself as a query and a suspicion

of an episode and places itself outside the process of iconography. This is because her work is neither a moral nor a ploy; hypocrisy or annotation; signifier or incident, all of them so easily placed within a code of iconography or a continuation of its power. It is at this point that this very young woman brings forth issues such as the violation of the world's image, the exposure of the other side of the coin and the demolition of any kind of glamour. She re-introduces the relationship between the self and the other, the familiar and the unfamiliar, the truth and the lie, the production and the comprehension. On the pretence of naïveté, Calbari poses the question of "disenchantment within culture", adopting a method of excavating the history of image. It is a method that falters between the history of art and the trivialization of re-enactment, as experienced by us all since childhood, through the social environment and the consumption of fantasies that maintain it: TV and window; museums and books; blackboards and mirrors;

fables and songs. I do not want to praise a young artist more than it is proper, considering she has many years ahead of her to measure the depth and extensiveness of her restlessness which she already imparts to us with the intensity of her concepts and the strength of her style. I simply wish to thank her, because – with modesty and determination – she renews the challenges posed by Melanie Klein, Virginia Woolf, Marisa Mertz and Louise Bourgeois, by standing up amidst the misery and horror, generously radiating a sense of hope and intuition that shakes the viewer with its boldness of self-analysis. A self-analysis that prevents any outside enforcement of the other because it exposes the other within us.

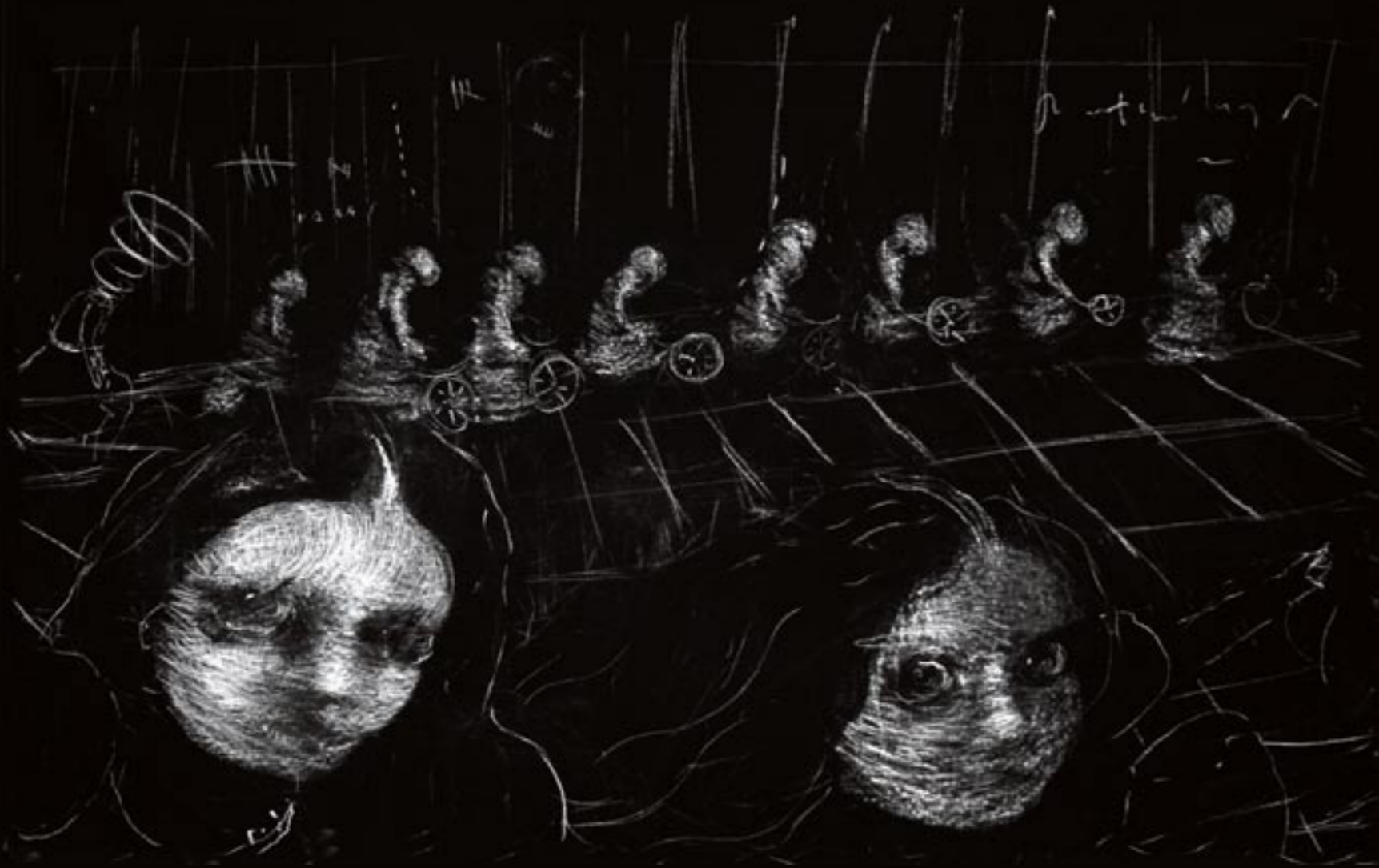
Denys Zacharopoulos

Translation: Konstantinos Tzikas

Η Χριστίνα Κάλμπαρη γεννήθηκε το 1975 στην Αθήνα, όπου ζει και εργάζεται.

Σπουδές:

- 2003 Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών
Μεταπτυχιακό στις Ψηφιακές Μορφές Τέχνης
- 2000 Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών, Πτυχίο Ζωγραφικής
- 1999 Hochschule der Kunste Βερολίνου, Φωτογραφία

Διακρίσεις:

- 2001 Πρώτο Βραβείο Φωτογραφίας, Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Φλωρεντίας
- 1997 Υποτροφία του ιδρύματος ΙΚΥ

Ατομικές εκθέσεις:

- 2008 *Stigmata* Γκαλερί Μπαταγιάννη, Αθήνα
- 2007 *Cheminevements*, Lectoure, Γαλλία
- 2005 *Childhood Abused*, Γκαλερί Μπαταγιάννη, Αθήνα
- 2002 *Μικρές Ιστορίες Εγκλεισμού*, Αίθουσα Τέχνης Αθηνών, Αθήνα

Ομαδικές εκθέσεις (επιλογή):

- 2007 *Τόποι: η Συλλογή του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα
- Πεδίο Δράσης Κόδρα 07*, Πρόγραμμα Artist in Residency, Θεσσαλονίκη
- Διεθνές Καλλιτεχνικό Εργαστήριο*, Φυλακές Γεντί Κουλέ, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη
- Ποιος είναι εδώ;*, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη
- Unfair*, Έκθεση Αιθουσών Τέχνης, Γκαλερί Μπαταγιάννη, Ξενοδοχείο Imperial, Αθήνα

- 2006 *Εικαστικό Πανόραμα της Ελληνικής Σύγχρονης Τέχνης*, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη
- Στην Εξοχή. Σύγχρονη Τέχνη στην Ελλάδα*, Συλλογή Μπέλτσιου, Τρίκαλα
- Το φωτογραφικό πορτραίτο*, Κέντρο Εικαστικών Τεχνών Τσιχριτζή, Αθήνα / Φωτογραφικό Κέντρο Σκοπέλου
- 2005 *Περι(γυ)γραμμένοι κόσμοι*, Τελλόγλειο Ίδρυμα, Θεσσαλονίκη / Ελληνοαμερικανική Ένωση, Αθήνα
- 2004 *Contemporary Greek Photography*, Neuer Berliner Kunstverein, Βερολίνο· Galerie der Stadt Sindelfinger, Στουτγάρδη· Stadtgalerie, Κίελο· Hallescher Kunstverein, Χάλε
- 2003 *ArtLink@Sotheby's International Young Art 2003*, The Genia ShreiberArt Gallery, Τελ Αβίβ, Ισραήλ· Sotheby's Amsterdam, Αμστερνταμ· MARS Gallery, Μόσχα
- Αποθήκες του Χρόνου*, Μουσείο Φωτογραφίας, Θεσσαλονίκη
- 2001 *IV Biennale of Contemporary Art*, Φλωρεντία
- Ο Βυζάντιος και οι νέοι*, Αίθουσα Τέχνης Αθηνών, Αθήνα
- Έκθεση αποφοίτων*, Εργαστάσιο ΔΣΚΤ, Αθήνα

www.calbari.com
ccalbari@yahoo.gr

Christina Calbari was born in Athens in 1975. She lives and works in Athens.

Education:

- 2003 School of Fine Arts in Athens, Master in Digital Arts
- 2000 School of Fine Arts in Athens, Bachelor in Painting
- 1999 Hochschule der Kunste Berlin, Photography

Distinctions:

- 2001 1st Photography Award at the IV *Biennale of Contemporary Art*, Florence, Italy
- 1997 Stipendium by IKY Foundation, Greecee

Solo exhibitions:

- 2008 *Stigmata*, Batagianni Gallery, Athens
- 2007 *Cheminevements*, Lectoure, France
- 2005 *Childhood Abused*, Batagianni Gallery, Athens
- 2002 *Short Stories of Entrapment*, Athens Gallery, Athens

Selected group exhibitions:

- 2007 *Places: The Collection of the Macedonian Museum of Contemporary Art*, Benaki Museum, Athens
- Action Field Kodra 07*, Artist in Residency Program, Thessaloniki
- International Workshop at the prisons of Gedi Koule, Macedonian Museum of Contemporary Art, Thessaloniki
- Who is there?*, Macedonian Museum of Contemporary Art, Thessaloniki
- Unfair*, Galleries Exhibition, Batagianni Gallery, Imperial Hotel, Athens

- 2006 *Crossing the Borders - Visual Arts in Greece*, State Museum of Contemporary Art, Thessaloniki
- Greek Art in 21th Century - The Beltsios Collection*, Trikala, Greece
- The Photographic Portrait*, Tsichritzi Visual Arts Institute, Athens / Skopelos Photographic Center
- 2005 *Circum(des)cribed worlds*, Telloglio Arts Foundation, Thessaloniki / Hellenic American Union, Athens
- 2004 *Contemporary Greek Photography*, Neuer Berliner Kunstverein, Berlin; Galerie der Stadt Sindelfinger, Stuttgart; Stadtgalerie, Kiel; Hallescher Kunstverein, Halle
- 2003 *ArtLink@Sotheby's International Young Art 2003*, The Genia ShreiberArt Gallery, Tel-Aviv, Israel; Sotheby's Amsterdam, Holland; MARS Gallery, Moscow, Russia
- 2003 *Repositories of Time*, Museum of Photography, Thessaloniki
- 2001 *IV Biennale of Contemporary Art*, Florence, Italy
- 2001 *Vyzandios and the young artists*, Athens Gallery, Athens
- 2001 *Graduates Exhibition*, The Factory, School of Fine Arts, Athens

www.calbari.com
ccalbari@yahoo.gr

Κείμενο: Ντένης Ζαχαρόπουλος
Σχεδιασμός: Εκδόσεις futura - Μιχάλης Παπαρούνης
Φωτογράφιση: Μυρτώ Αποστολίδου
Μετάφραση: Κωνσταντίνος Τζίκας
Εκτύπωση - βιβλιοδεσία: Technograph - Πρίφτης

Θερμές ευχαριστίες στους Ντένη Ζαχαρόπουλο, Μυρτώ Αποστολίδου, Βαγγέλη Γκόκα και Βάσω Μπαταγιάννη.

Τα έργα της έκδοσης αυτής παρουσιάστηκαν στην έκθεση *Stigmata*, στην Γκαλερί Μπαταγιάννη στην Αθήνα από 22 Ιανουαρίου έως 29 Φεβρουαρίου 2008. Πρόκειται για σχέδια σε μαύρο καμβά με κιωλία τα οποία έχουν ύψος 90 cm και μήκος από 110-180 cm. Στην έκθεση παρουσιάστηκαν σε μορφή φρίζας 21 μέτρων κατά μήκος των τοίχων της γκαλερί. Το κείμενο της εισαγωγής συνοδεύουν έργα που έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος Artist in Residency του «Πεδίου Δράσης Κόδρα 2007» στη Θεσσαλονίκη. Περισσότερες εικόνες της έκθεσης και των έργων στο www.calbari.com

© 2008 Χριστίνα Κάλμπαρη

Text: Denys Zacharopoulos
Design: futura Publications - Michalis Paparounis
Photography: Mirto Apostolidou
Translation: Konstantinos Tzikas
Production: Technograph - Priftis

Acknowledgements to Denys Zacharopoulos, Mirto Apostolidou, Vaggeli Goka and Vaso Batagianni.

The artworks of this publication were showed at the exhibition *Stigmata* at Batagianni Gallery in Athens from 22 January until 29 February 2008. These are chalk drawings on black canvas, 90 cm height each and with variable length (110-180cm). The works were presented in the form of a 21-meter frieze running across the walls of the gallery. The works presented along the introduction text were created during the Artist in Residency Program of Action Field Kodra Exhibition 2007, Thessaloniki. More exhibition images and information at www.calbari.com

© 2008 Christina Calbari

